

متن پرسش

با سلام: بنده به توفیق الهی تا صوت سوم جلسات تفسیر حمد امام که شرح فرمودین رو گوش کردم آیا برداشتهای بنده صحیحه؟ در مورد تشکیک در وجود: ۱. کل عالم وجود به مراتب گوناگون دارای وجود هست که مرتبه اعلیٰ عین الوجوده که الله هست و این عین الوجود تجلی میکنه و مراتب مادون ایجاد میشه که ضعیف تر از عین الوجود هستن و هر مرتبه ای گر چه تجلی مرتبه مافوق هست اما به این لحاظ که ضعیفتره عین مرتبه مافوق نیست و از جهت اینکه وجوده نازله اون مرتبه مافوق هست به تمام کمالات که نازله کمالات مافوق هست. از این جهت مرتبه مادون هم همون مافوق هست اما به نازله، یعنی وجودات نداریم بلکه همه یه وجود هستن اما به تشکیک و شدت و ضعف، در نظام طولی. اما از آنجایی که وجود تجلی میکنه مراتب نازله وجود به هر حال عین الوجود نیستن بلکه مرتبط ولو به نحو عین الربط به عین الوجود هستن. ۲. برداشت من از صحبت عرفا. یک وجود بیشتر در صحنه نیست که این وجود البته تجلی میکنه، به این معنا که اسم جامع الله تجلی میکنه. اما این بار در تجلی الله مراتب مادون ایجاد نمیشه بلکه الله یک تجلی واحد میکنه گرچه آسمان و زمین و ... هم ظهور دارند اما اینها صور اسماء هستن و جلوات اسم الله هستن که در هر کدام از این جلوات عارف کامل اسم الله رو به جامعیت میتوانه ببینه. حالا این آسمان و زمینی که ما با چشم سر می بینیم اشتباه ندیدیم اینها سراب نیست اما در حد خودمون دیدیم اگه بالاتر بریم اسماء الهی رو در اینها بیشتر و بیشتر مشاهده می کنیم... به چشم دل نه به چشم سر.. و البته این آسمان و زمین در واقع و تکوین هم میتونیم بگیم که اسم الله هست که به این صور متجلی شده... به صورت سنگ .. انسان یا...

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: بحمدالله متوجه امر هستید. جلوتر بروید تا به جامعیت لازم که جمع بین تشکیک در وجود و تشکیک در ظهور است، دست یابید. موفق باشید